

Pinsiön-Matalusjoen yhteistyöryhmän kokous Pinsiön maamiesseurantalolla 5.4.2022

Kooste tilaisuuden aikana esitetyistä kysymyksistä, vastauksista ja kommenteista. Kysymyksiin vastasi paikan päällä projektipäällikkö Emmi Lehtonen (Pirkanmaan ELY-keskus). Muistiinpanot kirjasi ylitarkastaja Elisa Nygård (PIRELY) ja Emmi Lehtonen.

Osallistujat

Paikan päällä Maamiesseurantalolla oli 18 henkilöä. Myös Teams-yhteyden päässä oli yhteensä 18 henkilöä. Osallistujina oli mm. maanomistajia, viranomaisia (PIRELY, Nokian kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen), yhdistysten edustajia ja muita raakuista ja Pinsiön-Matalusjoesta kiinnostuneita.

Ohjelma ja yhteenveto keskusteluista

16.45-17.10 Kahvitarjoilu

17.10-17.30 Tilaisuuden avaus ja esittäytyminen

- Tilaisuuden osallistujat esittelivät itsensä ja miten kiinnostuivat hankkeesta

17.30-17.50 LIFE Revives –hankkeen tiivis esittely

- Emmi Lehtosen esitelmä hankkeesta
- Kysymyksiä esitelmän aikana/jälkeen:
 - Kysymys: Miten raakun elinympäristöön vaikuttavat eri tekijät on arvioitu ja miten ne otetaan huomioon hankkeessa?
 - Vastaus: Asiaa on avattu mm. kunnostussuunnitelmissa. Kaikkiin elinympäristöön vaikuttaviin tekijöihin ei voida välttämättä vaikuttaa, koska toimitaan EU-rahoituksen ja eri lakien asettamien rajojen puitteissa. Toimenpiteitä on pyritty priorisoimaan, perustana vapaaehtoisuus.
 - Kysymys jatkona edelliseen: Otetaanko hankkeessa huomioon suunnitellun kaivoshankkeen ja vedenottamon vaikutukset raakuun?
 - Vastaus: Kaivoshankkeessa (malminetsintälupahakemus) ja vedenotossa omat viranomaismenettelynsä ja säätely, joihin ei hanketoimissa vaikuteta.
 - Kommentti jatkona edelliseen: Ymmärretään, että Tampereen vesi toimii lupien puitteissa, mutta huomio kiinnitettävä vedenoton vaikutuksiin ja miten se on sallittua.
 - Kommentti jatkona vedenottokeskusteluun luonnonsuojeluliitolta: Mitä merkitystä on raakuhankkeen toimilla, jos Tampereen veden vedenotto jatkuu nykyisellään?
 - Kommentti Tampereen vedeltä edelliseen: Vedenotto alkanut joella vuonna 1976, tarkoitus olla mukana koko hankkeen ajan ja osallistua mm. seurantoihin.
 - Kysymys: Miten on otettu huomioon minkin ja supikoiran vaikutukset ja onko suunnitteilla toimia niiden rajoittamiseksi?

- Vastaus: Seuraavassa KVVY ry:n vetämän raakkuryhmän kokoontumisessa aiheesta lisää, Riistakeskukselta saatu/saadaan pienpetopyyntiin opastusta
- Kysymys: Miten suunnitellut toimet puuston lisäämisestä vaikuttavat veden lämpiämiseen, kun virtaus on jo nyt pieni vedenoton takia ja mikä on piisamin vaikutus raakuun?
 - Kommentti edelliseen KVVY:ltä: Raakkuryhmä tekee yhteistyötä Syken kanssa, Kari-Matti Vuori tutkinut puun ja puupuhdistamoiden käyttöä vesistökunnostuksissa, mitä kokemuksia on puuston lisäämisellä veden lämpötilaan? Kari-Matti Vuoren vastaus tilaisuuden jälkeen: ei uppopuun käyttö varmaan millään tavalla vaikuta lämpötilaan; ainakaan missään tapauksessa ei pitäisi ottaa/kaataa isosti rannasta puustoa uppopuuksi vaan yksi tavoiteltu elinympäristökunnostuksen keino virtavesissä on säästää mahdollisimman paljon metsää varjostamaan+viilentämään ja tarjoamaan lehtikarikettakin virtavesieliöstön ravinnoksi
- Kysymys: Kotiin tullut rakennekalkituksia koskien karttoja, mutta karttoja oli vaikea tulkita ja tarkastella. Onko tarkempia karttoja mahdollista nähdä/nähtävillä jossain, jotta voisi tutkia omia maitaan koskevia suunnitelmia tarkemmin?
 - Vastaus: Interaktiivinen kartta nettiin julkaistavaksi on suunnitteilla. Kunnostussuunnitelmista julkisia ovat Kolmen Helmen Joet - hankkeessa julkaistut kunnostussuunnitelmat (<https://www.kolmenhelmenjoet.fi/hankkeen-tulokset/>) ja karttoja saa myös pyydettäessä ELY:ltä (Emmiltä).

17.50-18.00 Jokikohtaisten yhteistyöryhmien tarkoitus

18.00-19 Pienryhmätyöskentely ja purku

- Keskusteltiin pienryhmissä ao. kysymyksistä
- Ryhmiä yhteensä 4kpl, joista yksi Teams-osallistujat sekä kolme ryhmää maamiesseurantalolla
- Koonti vastauksista alla:

Ryhmä 1 (Teams-osallistujat)

Kysymys 1: Ketä teidän mielestä pitäisi olla Pinsiön Matalusjoen yhteistyöryhmässä?

- Kaikki, jotka kokevat joen säilymisen tärkeäksi
- Mahdollisimman monipuolisesti kaikki (maanomistajien lisäksi paikalliset yritykset, viranomaiset yms.)

Kysymys 2: Mitä osallistujana voit tuoda ryhmään?

- *Luonnonsuojeluliiton edustaja*: Kokemusta, luontotietoa
- *KVVY ry*: Kokemus ja asiantuntemus vesienhoidosta. Voi olla yhteydessä, jos tarvitsee, KVVY jo kerännyt paljon aineistoja ja niitä voi hyödyntää
- *Iso Lehmijärven suojeluyhdistys*: Järven kanssa kamppailtu jo vuosia samojen asioiden kanssa, halu tietää minkälainen vaikutus järvellä on Matalusjokeen. Jos vaikutus on suuri niin miten sitä voidaan hallita Iso-Lehmijärvellä
- *Tampereen vesi*: voi tuoda vesihuoltotietoisuutta

Kysymys 3: Mitä haasteita ja mahdollisuuksia näet ryhmän toiminnassa ja jokihelmisimpukkahankkeessa? Kuinka niitä voisi ratkaista?

Haasteet

- Miten rahat kohdennetaan niin että vaikutus on suurin ja miten alkuinnostus pidetään yllä loppuun asti?

- Kompromissi eri toimien suhteen
- Eri toimijoiden saaminen mukaan
- Hevosten tuoma ravinnekuorma, miten saadaan hevosihmisetkin mukaan hankkeeseen?
- Vedenoton vaikutukset, skeptisyys kaiken muun suhteen, jos vedenotto jatkuu

Mahdollisuudet

- Suunnitelmia tehty aikaisemmissa hankkeissa, nyt aika tehdä konkreettisia toimia
- Riskejä on kartoitettu ja ne ovat tiedossa

Ryhmä 2 (maamiesseurantalolla)

Kysymys 1: Ketä teidän mielestä pitäisi olla Pinsiön Matalusjoen yhteistyöryhmässä?

- Historiantietoa omaavia henkilöitä (Pinsiön vedenoton tilanne ennen)
- Mahdollisimman monipuolinen otos (viranomaiset, elinkeinoelämä alueella)

Kysymys 2: Mitä osallistujana voit tuoda ryhmään?

- Historiatietoa ja faktoja nykytilanteesta
- Asiantuntemusta monesta eri näkökulmasta

Kysymys 3: Mitä haasteita ja mahdollisuuksia näet ryhmän toiminnassa ja jokihelmisimpukkahankkeessa? Kuinka niitä voisi ratkaista?

Haasteet

- Pienpedot (minkkiloukut) ja piisami
- Valuma-alueella tehdyt metsäojitukset
- Lainsäädäntö, raha ratkaisee
- Onko hanke vain pieniä tekoja, jotta saadaan hyvä omatunto?
- Pohjaveden alentuma ja uoman veden väheneminen 70-luvulta
- Miten mahdollinen tuulimyllypuisto vaikuttaisi raakkuihin?

Ryhmä 3 (maamiesseurantalolla)

Kysymys 1: Ketä teidän mielestä pitäisi olla Pinsiön Matalusjoen yhteistyöryhmässä?

- Maanomistajat ja viljelijät valuma-alueelta sekä metsätalous ja hevostilat
- Pinsiö-Seura ja muut paikallisvaikuttajat
- Tampereen Vesi
- Luonnonsuojelijat
- Vaikutusvaltaiset ihmiset
- Tampereen päättäjät, lehdistö ja some

Kysymys 2: Mitä osallistujana voit tuoda ryhmään?

- Paikallistuntemus ja -intressi
- Talkootyö
- *Nokian kaupunki*: Asiantuntijuus, lausuntoja
- *Pinsiö-seura*: tiedottaminen
- *Hannu Pihlajamäki*: Laitetoimittajan vesimittauksiin

Kysymys 3: Mitä haasteita ja mahdollisuuksia näet ryhmän toiminnassa ja jokihelmisimpukkahankkeessa? Kuinka niitä voisi ratkaista?

Haasteet

- Miten saadaan kaikki oleelliset toimijat mukaan ja sitoutumaan?

- Toimintasuunnitelman eri vaiheiden vaikuttavuus (toteuttaminen, seuranta ja arviointi)
- Miten saadaan data nettisivuille reaaliaikaisesti?
- Miten vapaaehtoiset saadaan auttamaan?
- Miten hanke organisoidaan tehokkaasti ja päästään sanoista tekoihin ja teoista tuloksiin?
- Ristiriitojen käsittely

Ryhmä 4 (maamiesseurantalolla)

Kysymys 1: Ketä teidän mielestä pitäisi olla Pinsiön Matalusjoen yhteistyöryhmässä?

- Maanomistajat, maa- ja metsätalouden edustajat
- Perkausyhtiön edustaja
- Metsästysseuran ja Pinsiö-Matalusjoen kalastusseuran edustaja
- Tampereen veden edustaja

Kysymys 2: Mitä osallistujana voit tuoda ryhmään?

- Maa- ja metsätalouden paikallistietoa
- Kykyä arvioida vaikutuksia maa- ja metsätalouteen
- Tuntemusta alueen pienpetokannoista
- Talkootyövoimaa
- Historiallista perimätietoa joen tilan kehityksestä

Kysymys 3: Mitä haasteita ja mahdollisuuksia näet ryhmän toiminnassa ja jokihelmisimpukkahankkeessa? Kuinka niitä voisi ratkaista?

Haasteet

- Erilaisten kestävyyskulmien yhteensovittaminen
- Maaston käytännön haasteet joidenkin toimenpiteiden osalta
- Avoin vuoropuhelu on ratkaisu haasteisiin

Mahdollisuudet

- Paljon osaamista ja tietoa monelta relevantilta osa-alueelta
- Jos konsensus löytyy niin hanke olisi positiivinen ennakkotapaus myös muille vastaaville hankkeille

19.00-19.15 Toiveet ryhmien jatkolle

- Emmi esitti, että tapaaminen 2-4krt vuodessa, pääasiassa iltatilaisuutena, hybriditilaisuus hyvä menetelmä
- Ei vastustusta

19.15-19.30 Vapaata keskustelua

- Kysymys: Simpukoiden kasvattaminen laitosolosuhteissa, missä vaiheessa se on menossa?
 - Vastaus: tänä vuonna tarkoitus käynnistää kasvatukset Konnevedellä
- Kommentti: Anni Kytömäki tarjosi apua pr-jutuissa esim. tapahtumien järjestämisessä ja lehtijutuissa
- Kommentti: Esittely Konneveden laitoksesta olisi hyvä hankkeeseen liittyen
- Kommentti: Maastotapaamisiin liittyen olisi hyvä käydä katsomassa vedenottamo ja kriittiset kohdat peltoviljelyn kohdalta (missä vuosittain vesi tulee peltoviljelyn päälle ja tulee huuhtoumaa)
- Kysymys: Onko mahdollista saada sensoreita veteen, jotka tarkkailisivat joen tilaa?
 - Vastaus: Jatkuvatöimiset ympärivuotiset virtaama- ja veden laadun mittaukset kuuluvat hankkeeseen ja asia on hankintaprosessissa. Sensoreilla tunnin välein mittaus. Mittaa vedenlaatua, virtaamaa, sameutta ja lämpötilaa ja tulokset voidaan laittaa julkiseksi tietyllä viiveellä.

- Kommentti: Kannatetaan vierailua Tampereen veden vedenottamoon, aikaisemmin ei päästy. Kiinnostaa kuulla Tampereen vedeltä se, miten kontrolloidaan veden virtaamaa kuivien ja kuumien kesien aikana.
- Kommentti: KVVY ry (raakkuryhmä) suunnittelee maastokäyntiä Pinsiöön kesäksi, saa lähettää ideoita. Peltojen vesitalousasian huomioiminen saa kannatusta. Etelä-Suomen salaajakeskukselta saa asiantuntija-apua peltojen vesitalousasioihin, piisamiasiaa käsitellään toukokuun raakkuryhmän tilaisuudessa.